התם כדקתני טעמא וכו' • קשיא לי דהכא אליבא דרב קיימינן ורב ליה דטעמא משום בקיעת הטל בפ' בכל מערבין (עירובין דף נ:) דקאמר ליתא למתניתין מקמי לו ואיתא ליה דטעמא דרבי יהודה משום דאין ברירה הקשה דהיכי מייתי הכא ההוא דאמר שדותה הסיא דהלוקח הא בפ' בכל מערבין (נס זה שם) משמע דאי לאו ההיא דהלוקח הוה אמינא דליהא לדאיו מקמי מתניתין דפריך התם לרב אדרבה ליתא לדאיו מקמי מתני' ומשני לא ס"ד דשמעינן ליה לרבי יהודה דלית ליה ברירה דתניא הלוקח יין כו' וכ"ל דהכא דיחויא בעלמא הוא דקאמר התם כדקתני טעמא ומיקר סמיך אדאיו דאין להוכיח מהיא דהלוקח דלית ליה ברירה כל כמה דלא מייתי לדאיו דליתיה מקמי מתניתין דעירובין דהכי מייתי לדאיו דהשתא ליתא מתניתין מקמי תרוייהו:

מודה רבי יהודה בסלי זיתים וענבים • תימה בלאו הכי אמאי לא מדמה למשקים דגזרינן שמא יסחוט ה"נ גבי בהמה עגול שמא יסחוט ושוב אמאי נסבין תבריא למימר דרבי יהודה היא כ"ש דאתיא כרבנן דגזרי שמא יסחוט אפי' בשאר פירות ושוב דהיכי מדמה שמא יסחוט לשמא יסחוט שקל הרבה לסחוט מלסחוט וי"ל דודאי לא דמי ולהכי לא מדמה לה למשקין אבל מדמה שמא יסחוט דבהמה העומדת לשחיטה לשמא יסחוט דפירות העומדות לאכילה אבל כרבנן לא אתיא דלא אסבהן דגזרינן שמא יסחוט אלא בעומדים למשקין והא דאסרי לכולהו משום דגזרינן עומדין לאכילה אלו עומדין למשקין אבל לרבי יהודה דסרי בשאר פירות העומדין לאכילה ואסר בזיתים וענבים ואף על גב דעומדים לאכילה משום דמימלך וסחיט וה"ה בבהמה דגזרינן:

אימר דשמעת ליה לרבי יהודה במוקלה מחמת מיאוס כו' • דיחויא בעלמא הוא דמוקלה מחמת איסור יותר ממור ממוקלה מחמת מיאוס דהא לקמן אמר עד כאן לא סרי רבי מאיר אלא במבשל אבל שוחט דאיתו דאוי לסוס לא ובהדיא שמעינן ליה לרבי מאיר בפרק כירה (שבת דף מד:) דלית ליה מוקלה מחמת מיאוס דקאמר כל הגרות מטולטלין אפילו גר ישן אין מגר שהדליקו בה באותה שבת (ג) ומוקי מתני' כרבי יהודה דמבשל משום מוקלה מחמת איסור דמשמע ליה ג) שבת דומיא דיום הכפורים אפילו היה לו חולה והבריא כמו שאפרש בסמוך: המבשל

בעלמא: **מעין מלאכתן** • הרחשונה: **מקפה** • תבשיל עב דהייגו מעין עיסה: **הכא נמי** • כיון דלא איתכן מאתמול לאכילה: **הכא מעיקרא אוכלא** • דע"כ בהמה בחייה לאכילה עומדת כדאקמינן לעיל דאי לגבל בהמה לרבי יהודה היכי שחטיה בי"ש: **דאיפרת** • "אב מלאכה היא: **אסורין** • וטעמא דמשקין אזבו אסורין מפרשינן בשמעתא קמייתא דביצה (דף ג') גזירה שמא יסחוט: **אם לאוכלין** **סלקא מהם מותר** • אם היו עומדין לאכילה ולא לסחוט אינו אלא דאסור לסחוט עולה לא אסר לו רבי יהודה: **מעבה רבי יהודה בסלי זיתים וענבים** • שאפילו הגיעו לאכילה הואיל ורוב בני אדם סוחטין אותם **הא** נמי **ממלך** עליהו **ואי** שרית למשקין אזבו מהן **אתי** למיסחט: **כיון דלהכי קיימי** • סתם ענבים: **יהיב דעתיה** • עליהו למשקין וכי הוו משקין הוה ליה נתקיימה מחשבתו וגזרה שמא יסחוט ופלוגתייהו בתוספות ורימונים: **ה"נ כיון דלשחיטה קיימא יהיב דעתיה** • דאי משחטה אכיל לה וכיון דדעתיה בהכי גזרינן בה נמי אי שרית ליה באכילה אתי לבהמה למשחט: **מדי הוא מעמא אלא לרב** • הא שטיא אליבא דרב מסיגין לה דאיהו אמר לרבי יהודה אסורה באכילה ליומא: **תאכל לא יאכל** • דמוקלה הוא מחמת מיאוס שהדעת קלה בו והך בהמה נמי כשקדש היום היא מוקלה מחמת אבר מן החי אלא נשחטה: **אימר דשמעת ליה כו'** • דמידי דמאיס מקלה אינים מדעתיה לגמרי:

התם • טעמא לאו משום דאין ברירה הוא אלא דחיים לשמא יבקע הטל והוברר שלא היה מתיר לבא לידי הפרשה ושמה מבלים למפרע: **לכשיבקע** • נראה כלומר דלא חיישינן לכי: **אין** • שם חכם: **אין אדם מתנה** • בעירובין (דף ט:) אמרינן מתנה אדם על עירובו ומניח שני עירובין אחד בסוף אלפים למזרח עירו ואחד בסוף אלפים למערב ואומר אם בא חכם למזרח שהיה חכם עתיד לבא ממקום אחר ולשבות תוך לתחום ולדרוש עירובי של מזרח יקנה לי שביתה למזרח ואהיה בשבת במקום עירובי ויש לי משם והלאה אלפים ואם יגיעו לי שבת חכם למערב יקנה עירובי שבמערב בא לכאן ולכאן אם יבאו שני חכמים זה למזרח וזה למערב לאיזה מהם שאראה אבחר הלכתי ועל שם ברירה של מחר יקנה לי עירובי היום דכל קניית עירוב בין הממשות היא ואני אין דפליג רבי יהודה אסיפא דקתני בא לכאן ולכאן וקאמר רבי יהודה אין אדם מתנה על שני דברים שני חכמים: **אלא אם בא חכם כו'** • על חכם אחד שבא ואין יודע לו לאיזו רוח יבא מתנה: **והיינו דה מאי שנא כו' דאין ברירה** • (ה) כשיבא למזרח שמא בין השמשות לא היתה דעתו לכך וקנה לו עירובו של מערב והרי הוא כמי שבא במערב וממקום אותה שביתה יש לו אלפים לכל רוח ומגלגל האלפים האחרונות המזרחות כלות לביתו ואין לו מביתו ולמזרח אפי' פסיעה אחת: **מזרח ומערב נמי** • כשהתנה על חכם אחד ותלה תנאו בביאת חכם נמי אין ברירה דאם בא חכם למזרח לאחר שקדש היום שמא כשקדש היום היה בדעתו למערב והה תלה בדעתו של חכם *והחכם יכול ליל כשבת לרבעת אלפים אמה כדאמרינן בעירובין (דף מה:) אם רצה שתשבה והיה מכיר אין לו גדר שהוא בסוף אלפים אמה אומר שביתתי בעיקרו ומהלך ממקום רגליו ועד עיקרו אלפים ומעיקרו ולהלן אלפים והכא נמי איכא למימר חכם זה בשעת קניית עירוב לא בא למזרח עדיין ודעתו היה למערב: **ואמר רבי יוחנן וכבר בא חכם** • מתניתין בהכי עסקינן שכבר בא חכם קודם קנין העירוב אבל זה לא ידע להיכן בא ואין כאן צריך ברירה שכך מתנה לגד שהחכם בא יהא עירובי קונה ואין הדבר תלוי אלא ג) בגויי מילתא כשיגיעו לאמר שבמזרח בא **שבריהן נימלין** • אפילו נשתברו היום בשבת: **שהוא עושין בהן מעין מלאכה** • שהרא תורת כלי עליהם: **מעין מלאכה** • כלומר אע"פ שאין רואיה למלאכה ממש אלא לכשאי נשבר ונפרש וחבירו [בפרק בהמה המקשה] (נקמן דף עג:) תבורי אוכלין כמאן דמפרתי דמו: **ש"ל** • דלאו עולד חשבינן ליה: **סחיטה** • "אב מלאכה היא: **אסורין** • וטעמא דמשקין אזבו אסורין מפרשינן בשמעתא קמייתא דביצה (דף ג') גזירה שמא יסחוט: **אם לאוכלין סלקא מהם מותר** • אם היו עומדין לאכילה ולא לסחוט אינו אלא דאסור לסחוט דהא לאו להכי קיימי: **ואם למשקין** • האוכל ונתקיימה מחשבתו אי שרית להו ליכא למיגזר בהו שמא יסחוט דהא להכי קיימי שמע מינה מידא דמשום עולד לא אסר להו רבי יהודה: **מעבה רבי יהודה בסלי זיתים וענבים** • שאפילו הגיעו לאכילה הואיל ורוב בני אדם סוחטין אותם **הא** נמי **ממלך** עליהו **ואי** שרית למשקין אזבו מהן **אתי** למיסחט: **כיון דלהכי קיימי** • סתם ענבים: **יהיב דעתיה** • עליהו למשקין וכי הוו משקין הוה ליה נתקיימה מחשבתו וגזרה שמא יסחוט ופלוגתייהו בתוספות ורימונים: **ה"נ כיון דלשחיטה קיימא יהיב דעתיה** • דאי משחטה אכיל לה וכיון דדעתיה בהכי גזרינן בה נמי אי שרית ליה באכילה אתי לבהמה למשחט: **מדי הוא מעמא אלא לרב** • הא שטיא אליבא דרב מסיגין לה דאיהו אמר לרבי יהודה אסורה באכילה ליומא: **תאכל לא יאכל** • דמוקלה הוא מחמת מיאוס שהדעת קלה בו והך בהמה נמי כשקדש היום היא מוקלה מחמת אבר מן החי אלא נשחטה: **אימר דשמעת ליה כו'** • דמידי דמאיס מקלה אינים מדעתיה לגמרי:

*אמרו לו לרבי מאיר אי אתה מודה שבא יבקע הנוד ונמצא שותה מבלים למפרע? אמר להן לכשיבקע אלא מדתני אי *דתני אי רבי יהודה אומר אין אדם מתנה על שני דברים כאחד אלא אם בא חכם למזרח, עירובו למזרח, למערב, עירובו למערב ואילו לכאן ולכאן לא והיינו בה מאי שנא לכאן ולכאן דלא *דאין ברירה, מזרח ומערב נמי אין ברירה: ואמר רבי יוחנן וכבר בא חכם, אלא אמר רב יוסף, רבי יהודה הלכים היא *דתנן *כל הכלים הניטלין בשבת שבריהן ניטלין ובלבד שיהו עושין מעין מלאכה: שברי עריבה לכסות בהן פי חבית, שברי זכוכית לכסות בהן פי הפך רבי יהודה אומר ובלבד שיהו עושין מעין מלאכתן: שברי עריבה לצוק לתוכן מקפה, שברי זכוכית לצוק לתוכן שמן מעין מלאכתן אין, מעין מלאכה אחרת לא, אלמא כיון דלא איתכן מאתמול להך מלאכה אסירי, הכא נמי כיון דלא איתכן מאתמול אסורה, אמר ליה אביי מי דמי התם מעיקרא כלי והשתא שבר כלי והוה ליה נולד ואסור, הכא מעיקרא אוכלא ולבסוף אוכל, אוכלא דאיפרת הוא ושמעינן ליה לרבי יהודה דאמר אוכלא דאיפרת שפיר דמי *דתנן אין סוחטין את הפירות להוציא מהן משקין ואם יצאו מעצמן אסורין רבי יהודה אומר אם לאוכלין הוצא מהן מותר, ואם למשקין הוצא מהן אסור לא אתמר עלה *אמר רב יהודה אמר שמואל מודה היה רבי יהודה לחכמים *בסלי זיתים וענבים, אלמא כיון דלסחיטה קיימי יהב דעתיה הכא נמי כיון דלשחיטה קיימא יהב דעתיה, מדי הוא מעמא אלא לרב, האמר רב חלוק היה רבי יהודה אפילו *בסלי זיתים וענבים אלא אמר רב ששת בריה דרב אידי רבי יהודה דגרסת היא *דתניא מטלטלין נר חדש אבל לא ישן דברי רבי יהודה אומר דשמעת ליה לרבי יהודה במוקצה מחמת מיאוס, מוקצה מחמת איסור מי שמעת ליה: אין *דתנן רבי יהודה אומר כל

שיטה מקובצת

ג) ואין הדבר תלוי אלא בגלויי מלתא: ב) דשמעת ליה מתני' שבת דומיא דיום הכ"ב:

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה וסיגן וכו' דאין ברירה כשיגן לגמרי: (ב) תוס' ד"ה אימר וכו' בלוחה שבת והא דמוקי מהני':

רבינו גרשום

מאי טעמא לא אמר ברירה כדקתני טעמא אמרו לו לרבי מאיר אי אתה מודה לאדם שבת שבא יבקע הנוד ונשתה הכל לארץ ואין לו יין להפרישו ונמצא זה שותה מבלין למפרע? יהודה עדיין אומר (אני) דאית ליה ברירה ומדתני אין ליל ברירה אין אדם מתנה על שני דברים כאחד כו' • כלומר אין יכול לחצות עירובו למזרח ולמערב ולומר אם יהא אלך כנגד רבי לסקים שירצה אלא אם בא חכם למזרח כו' מזרח כלומר אם בא חכם למזרח עירובי למזרח למערב. עירובי למערב הא ליה ליה ברירה מאיזה רוח יבוא אמאי סתיר ר' יהודה ואמר ר' יוחנן כבר בא חכם כלומר לאו כדסברת דהוא יכול להנות אם בא חכם למזרח ואם בא חכם למערב אלא אנן קאמרינן לר' יהודה אם כבר בא חכם כלומר שכבר בא למזרח מע"ש עירובי למזרח ואם כבר חכם בא למערב מע"ש עירובי למערב ומכשיר

לית לרבי יהודה ברירה והלכך (באיסור ליומיה טלו ולא הלכה כמותו) ג) אלא אמר רב יוסף ר' יהודה היא והלכה כמותו בהלכה רבלים ר' יהודה אמר ובלבד שיהו עושין[מעין] מלאכתן כלומר מעין מלאכתן שהיו עושין מתחילה קודם שברתן: לצוק לתוכן מקפה וכו' אלמא כיון דלא איכוון להאי מלאכה מע"ש וכו' והלכה זו דאמרי' אסורה באכילה ליומיה הלכה כמותו: ולבסוף אוכלא אוכלא דאיפרת הוא' כלומר כענין פרו ורבו ושמעינן לה לרבי יהודה דאוכלא דאיפרת שפיר דמי ומותר אע"פ שאינו מכון מע"ש: דתנן אין סוחטין כו' רבי יהודה אומר אם לאוכל היוצא מהן מותר כלומר מה דאסורה אם יצאו מעצמן אסורה אם לאוכלין היה רוצה הפירות הוצא מהן מותר כלומר דאוכלא דאיפרת הוא אם למשקין היוצא מהן אסור דהוה ליה נולד ואסור: ולאו איתמר עלה מודה היה ר' יהודה בסלי זיתים כיון דלסחיטה קיימי וכו' ואמר בהגאה הכא נמי כיון דלשחיטה וכו' והא אסורה לשחיטה (ב"ש) [בשבת] • מדי הוא מעמא אלא לרב כלומר דלשמא רב חלוק היה ר' יהודה אפי' בסלי זיתים וענבים דלסחיטה קיימי שמותר: אלא רבי יהודה דגרסת היא • כלומר כשם דאית ליה מוקצה לענין נרות כך אית ליה מוקצה לענין שחיטה • אין דהא תנן רבי יהודה אומר

ג) פשט מוקצ ומשלי ל"ל וסילוק הו לית לן דאיה דאסורה בהכילה ליומא לרי"ל ממשמה דאם לא היתה נגנה מע"ש וכו' •